

Gemeente Maastricht

> RETOURADRES Postbus 1992, 6201 BZ Maastricht

Rekenkamer Maastricht
t.a.v. de heer T. Dreuw, (wnd) voorzitter
Postbus 1992
6201 BZ MAASTRICHT

BEZOEKADRES
Mosae Forum 10
6211 DW Maastricht

POSTADRES
Postbus 1992
6201 BZ Maastricht
WWW.GEMEENTEMAASRICHT.NL

ONDERWERP

Opvolging aanbevelingen rekenkamer inzake onderzoek naar de P&C-cyclus als beheersingsinstrument in het sociaal domein (2022)

DATUM

18 april 2023
verz. per mail 19 april 2023

BIJLAGEN

BEHANDELD DOOR

IMM (Iris) Schols

DOORKIESNUMMER

043 - 350 4354

ONZE REFERENTIE

253338

E-MAILADRES

Iris.Schols@maastricht.nl

FAXNUMMER

043 - 350 4230

UW REFERENTIE

TD/MH 23-120

Geachte heer Dreuw,

In augustus 2020 startte uw rekenkamer een onderzoek naar de Planning & Control - cyclus als beheersingsinstrument in het sociaal domein. Vragen daarbij waren: Hoe verhouden in 2019 (en 2018) de werkelijke kosten en opbrengsten zich in het sociaal domein ten opzichte van de begroting? Hoe is in de periode 2018-2019 de tussentijdse informatieverstopping aan de raad geweest met betrekking tot de kosten en opbrengsten in het sociaal domein en hoe zijn deze in relatie gebracht tot de begroting? En welke lessen kunnen worden getrokken voor de toekomstige informatieverstopping aan de raad, zodat die haar controlerende taak (op financieel vlak) adequaat en tijdig kan uitvoeren?

In mei 2022 publiceerde u een onderzoeksrapport met conclusies en aanbevelingen. Dit rapport is op 5 juli 2022 besproken in de domeinvergadering Sociaal en op 12 juli 2022 in de raadsvergadering. In die raadsvergadering heeft de raad unaniem een amendement van 50PLUS aangenomen, overwegende dat:

- In de domeinvergadering Sociaal van 5 juli jl. is gebleken dat de rekenkamer en het college beide van mening zijn dat het belangrijk is om de wijze waarop de P&C-cyclus wordt vormgegeven vast te leggen;
- Dat in dezelfde domeinvergadering is gebleken dat wat de rekenkamer betreft dat niet noodzakelijkerwijs in de vorm van een beleidsnota moet worden vastgelegd;
- Dat het college bereid is de financiële verordening aan te passen naar aanleiding van de aanbevelingen van de rekenkamer

te besluiten:

de aanbevelingen van de rekenkamer over te nemen met uitzondering van aanbeveling 2 aan het college.

Op 20 maart jl. ontving het college van u een brief met het verzoek de rekenkamer te berichten wat de stand van zaken is ten aanzien van de status van de aanpassing van de financiële verordening en de aanbevelingen die de raad heeft overgenomen bij de raadsbehandeling van het onderzoeksrapport. Voorliggende brief is hierop een reactie.

Toezegging college

De financiële verordening wordt aangepast naar aanleiding van de aanbevelingen van de rekenkamer.

Stand van zaken toezegging

De financiële verordening is aangepast. Vanaf 2023 moet het college een rechtmatigheidsverantwoording opnemen in de jaarrekening. Hiermee wordt verantwoording afgelegd over de naleving van de regels, die relevant zijn voor het financiële reilen en zeilen van de gemeente. Het college is al staatsrechtelijk en bestuurlijk verantwoordelijk voor de rechtmatigheid. Maar nu is het nog de accountant die hierover verslag uitbrengt en het gesprek voert met de raad. Vanaf dit jaar gaat de raad hierover in gesprek met het college en kan zo zijn controlerende rol beter vervullen. De accountant controleert uiteindelijk de jaarrekening en de bijbehorende rechtmatigheidsverantwoording op getrouwheid en rechtmatigheid.

De door het college te hanteren kaders en afspraken over wanneer en op welke wijze de raad wordt geïnformeerd over rechtmatigheid zijn verwerkt in de gewijzigde financiële verordening. De verantwoordingsgrens wordt op basis van de verordening jaarlijks bepaald door de raad. De (financiële) verordeningen zijn verder geactualiseerd waarbij rekening is gehouden met eerdere besluiten van de raad en adviezen van de VNG, de commissie BBV (Besluit Begroting en Verantwoording), de provincie, de raadscommissie B&V en de Rekenkamer Maastricht.

Met het vaststellen van de gewijzigde financiële verordening beschikt de gemeente Maastricht over een actuele verordening waarin de afspraken tussen college en raad over de P&C-cyclus, de rechtmatigheidsverantwoording en het financiële beheer en beleid zijn vastgelegd. De afspraken over de accountantscontrole en het uitvoeren en rapporteren over onderzoeken naar doelmatigheid en doeltreffendheid zijn vastgelegd in de andere voorliggende verordeningen, eveneens ter besluitvorming in de raadsvergadering van april.

Bij deze verordeningen is, voor zover van toepassing, rekening gehouden met de conclusies en aanbevelingen van de Rekenkamer Maastricht zoals opgenomen in het rapport 'Onderzoek naar de P&C-cyclus als beheersingsinstrument in het sociaal domein'. Een en ander is ook besproken middels presentaties in de Commissie B&V van 28 november 2022 en 6 maart 2023.

Aanbeveling 1 van de rekenkamer aan het college

Zorg dat een P&C-cyclus wordt herijkt en zowel inhoudelijk als qua timing zo wordt vormgegeven dat:

- er een duidelijke relatie is tussen de operationele cyclus en de beleidscyclus;
- de begroting bottom-up (vanuit de operationele cyclus naar de strategische cyclus) wordt opgebouwd op basis van inzichtelijke aannames;
- de raad tijdig (bij kaderstelling en bij begroting) inzicht heeft in de actuele gegevens over de realisatie zodat deze inzichten meegewogen kunnen worden bij de kaderstelling (kadernota en begroting);
- risico's en de wijze waarop daarmee wordt omgegaan inzichtelijk zijn in de diverse P&C-documenten. Zorg daarbij dat in de rapportages over openeinderegelingen inzichtelijk wordt hoe de werkelijkheid zich ontwikkelt t.o.v. de aan de begroting ten grondslag liggende aannames.
- indicatoren benoemd worden waarmee een duidelijke koppeling met de beleidsdoelen wordt gemaakt en deze indicatoren worden opgenomen in de jaarrekening, begroting en rapportages;
- herkomst van de financiële gegevens in de diverse rapportages aan de raad geborgd en inzichtelijk is;

- ad-hoc (financiële) informatieverschaffing aan de raad kan worden teruggebracht;
- verbeterprogramma's gebaseerd zijn op gevalideerde cijfers en aannames en tevens vergezeld.

Stand van zaken aanbeveling 1

Wij hebben in afstemming met de Commissie B&V de P&C-cyclus onder de loep genomen en wijzigingen aangebracht in overeenstemming met de aanbevelingen van de rekenkamer, zodat de raad zowel inhoudelijk als qua timing beter in staat is om adequaat invulling te geven aan haar taak en verantwoordelijkheid.

Op 28 november 2022 hebben we in de Commissie B&V de voorgenomen aanpassingen in de P&C-cyclus voor een eerste maal besproken.

Te denken valt aan:

- Een andere opzet van de Kaderbrief, waardoor deze minder het karakter heeft van een pré-begroting en meer van een kaderstellend richtinggevend document. In de nieuwe opzet prevaleert de inhoud. Er is geen sprake meer van een uitgebreid budgettair kader, maar van een financieel perspectief. De Kaderbrief vormt hiermee de opmaat richting uitwerking van de begroting.
- Het met ingang van begroting 2023 opnemen van een tweetal Bestuursrapportages, waarbij:
 - Zowel op inhoud als op financiën wordt gerapporteerd. De operationele cyclus en beleids-cyclus komen hierdoor meer samen en het brengt de raad beter in positie.
 - Een 1^e Bestuursrapportage met peildatum 1 juni (raadsvergadering september). Hierdoor heeft de raad voorafgaand aan de begrotingsbehandeling inzicht in actuele gegevens en heeft zij voor wat betreft het lopend jaar een extra sturingsmogelijkheid.
 - Bij de bestuursrapportage niet alleen het lopende jaar, maar ook meerjarig de begroting wordt bijgesteld op basis van de op dat moment beschikbare gegevens.

De gedane wijzigingen zijn nogmaals besproken als onderdeel van de Financiële verordeningen in de Commissie B&V middels een presentatie op 6 maart 2023.

Risico's worden in beeld gebracht in de begroting en jaarrekening in de voorgeschreven risico-paragraaf. Met ingang van begroting 2022 worden deze risico's zoveel mogelijk gekwantificeerd. Nieuwe risico's worden ook vermeld in de bestuursrapportages gedurende het jaar.

We blijven ook in 2024 onverminderd aandacht hebben voor de doorontwikkeling van de toegevoegde waarde van de P&C-producten, informatievoorziening en processen en systemen. Het blijven optimaliseren van de P&C-cyclus is daarom een traject, dat de aandacht heeft van het college waarbij continu verbeterstappen worden gezet in nauw overleg met de Commissie B&V.

Aanbeveling 2 van de rekenkamer aan het college

Leg de wijze waarop de P&C-cyclus wordt vormgegeven vast in een door de raad vast te stellen beleidsnota P&C gemeente Maastricht. Deze nota dient een raamwerk te bieden voor het gehele P&C-proces en omvat o.m. de kaders, filosofie, doelstellingen, actoren en hun rollen en de instrumenten in onderlinge verhouding.

Stand van zaken aanbeveling 2

Uw aanbeveling om de P&C-cyclus vorm te geven op basis van een door de raad vast te stellen beleidsnota P&C gemeente Maastricht is, zoals eerder aangegeven in deze brief, door de raad niet overgenomen. De wijze waarop de P&C-cyclus 2023 wordt vormgegeven is op 28 november 2022 voor een eerste keer besproken in de Commissie B&V en op 6 maart 2023 middels een presentatie nogmaals als onderdeel van de financiële verordening. Dit heeft geleid tot de wijzigingen in de P&C-cyclus, zoals in onze reactie bij aanbeveling 1 aangegeven en zoals in de geactualiseerde financiële verordening is opgenomen. Afgesproken is eind 2023 deze cyclus te evalueren met de Commissie B&V, zodat we eventuele verbeterpunten mee kunnen nemen in de P&C-cyclus 2024.

Aanbeveling 3 van de rekenkamer aan het college

Herijk het uit 2011 stammend concerncontrollerstatuut. Geef daarbij aandacht aan de wijze waarop wordt geborgd dat de P&C-cyclus in de verschillende programma's voldoet aan het vast te stellen gemeentelijk beleid, de wijze waarop (risico-)beheersing wordt vormgegeven en de wijze waarop de wettelijk verplichte rechtsmatigheidscontroles worden geborgd.

Stand van zaken aanbeveling 3

Het college heeft deze aanbeveling overgenomen. In onze reactie op uw rekenkamerrapport is aangegeven dat de gewenste beweging in de organisatie via het ontwikkelprogramma 'Samen met plezier voor Maastricht' in gang is gezet.

Het herijken van het concerncontrollerstatuut is opgenomen in de opdracht die de concerncontroller als kwartiermaker voor het domein Concern control heeft. Het moment waarop dit plaats vindt is gekozen in lijn met de reorganisatie en het nieuw te vormen concerncontrol. Hierbij is gekozen om de concerncontroller en concerncontrol onafhankelijk te positioneren in de organisatie. Het controllerstatuut zal in het derde kwartaal aan de raad worden voorgelegd ter besluitvorming.

Aanbeveling 4 van de rekenkamer aan het college

Prioriteer in de verbeterprogramma's (de 12 verbetersporen en 100 verschillende verbeterprojecten) op basis van duidelijke criteria en te verwachten resultaten en maak dit inzichtelijk in de P&C-documenten.

Stand van zaken aanbeveling 4

De afgelopen periode is binnen het domein sociaal (onderdeel programma Duurzaam Sociaal Domein) gewerkt aan een uniforme sturingscyclus. Er worden maandelijks dashboards opgeleverd voor de verschillende diensten en producten (binnen de Wmo, de jeugdhulp en de participatiewet), die dienen als basis voor de diverse P&C-producten. Deze dashboards worden besproken tijdens maandelijkse sturingsgesprekken, waar beleid, uitvoering en bedrijfsvoering samen de (financiële) ontwikkelingen bespreken. Dit proces zorgt ervoor dat we steeds meer grip krijgen (in control komen) op de financiën in relatie tot de inhoudelijke ontwikkelingen. Deze nieuwe manier van werken vraagt tijd om tot optimale sturing te komen. De andere ontwikkelsporen binnen het programma Duurzaam Sociaal zoals de reorganisatie dragen hier eveneens op een positieve wijze aan bij.

Daarnaast wordt gewerkt aan de vertaling van effecten en KPI's (kritische prestatie indicatoren) vanuit het coalitieakkoord en begrotingen richting de dashboards. Alle data die zijn 'opgesloten' in onze processen worden derhalve tegen het licht gehouden om de data en registraties op een dusdanige wijze te gebruiken, zodat deze ook weer een effectieve bijdrage leveren aan de P&C-cyclus. Dit alles heeft tot doel om de P&C cyclus tot rode draad te maken ten aanzien van alle inhoudelijke en financiële ontwikkelingen.

Wij hopen u hiermee voldoende geïnformeerd te hebben.

Hoogachtend,

Burgemeester en Wethouders van Maastricht,

De Secretaris,

G.J.C. Kusters

De Burgemeester,

J.M. Penn-te Strake

Afschrift aan:

Gemeenteraad Gemeente Maastricht